

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Flatanger kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød, gul og grønn, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Flatanger kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Kompetanse og kapasitet	Informasjonssikkerhet
Internkontrollansvar Kommunesamarbeid	Offentlige anskaffelser
Resultat og effektivitet i oppvekstsektoren	Taushetsplikt og personvern
Klima og miljø - saksbehandling	Barn med særlige behov
	Integrering
	Demensomsorg
	Utenforskap
	Vedlikeholdsetterslep - Teknisk
	Namdal Rehabilitering IKS
	Nord Trøndelag Elektrisitetsverk AS
	Mange eierskap – generell eierskapsrisiko

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen, og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke løftet frem i tabellene. Det kan likevel være tatt med beskrivelser i teksten av disse risikoene, dette som innspill til videre diskusjon i kontrollutvalget. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på det generelle risikobildet som norske kommuner står i, erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i sju områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst og kultur
- Helse, sosial og omsorg
- Næring, miljø og teknisk
- Eierskap

Området eierskap handler om kommunens eierstyring generelt og eierstyring av ulike selskaper. Vertskommunesamarbeid og kommunalt oppgavefelleskap beskrives under kommuneorganisasjon, mens tjenestene som leveres omtales innenfor de enkelte områdene.

2 KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Kompetanse og kapasitet	Informasjonssikkerhet
Internkontrollansvar kommunesamarbeid	

Kompetanse og kapasitet

Generelt er det en kamp om arbeidskraften i regionen. Kommunen kan oppleve utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Når kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene kan det settes i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer. En konsekvens av rekrutteringsutfordringene er at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt for å få utført nødvendige tjenester.

Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og midlertidig tap av kompetanse.

Flatanger er en liten kommune som i utgangspunktet gjør den sårbar for sykdom og vakanser i viktige stillinger. På den andre siden har kommunen klart å opprettholde folketallet og ungdommer flytter tilbake til kommunen. Næringslivet går godt, med en stor blå sektor som motor. Med dette er utdanningsnivået i kommunen også i endring. Næringslivet trekker til seg arbeidskraft med høyt utdanningsnivå.

For Flatanger kommune har man allerede sett at man ikke kan tilby alle kommunale tjenester alene. Det søkes da samarbeid med andre kommuner. Kommunen har også forsøkt noen tiltak for å få tilgang til mer arbeidskraft innenfor helsesektoren, da i form av å sette lønn høyere enn tariff. Det blir opplyst i kundemøte denne utfordringen med å få tak i ansatte med riktig kompetanse slår ut i flere sektorer.

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon kan dette få stor betydning for kommunens mulighet til å levere forsvarlige tjenester. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger. Et avvik innenfor IKT sikkerhet kan føre til at personopplysninger kommer på avveie.

Det er inngått et vertskommunesamarbeid for IKT mellom Namsos kommune og Flatanger kommune. Selv om det er Namsos som er vertskommune for samarbeidet, har Flatanger fortsatt et internkontrollansvar for egen informasjonssikkerhet.

Nært koblet til risikoen for brudd på informasjonssikkerhet, er risikoen for at kommunen ikke klarer å utnytte ny teknologi.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål angir viktige mål for felles retning i samfunnsutviklingen, globalt, nasjonalt og lokalt. Bærekraftsmålene berører alle deler av en kommunes virksomhet. Manglende lokalt arbeid for bærekraftsmålene kan medføre feil tiltak og feil utvikling på mange kommunale virksomhetsområder med hensyn til en bærekraftig utvikling. Konsekvensene kan eksempelvis være økende fattigdom, mangel på rent vann, ødeleggelser av hav og landressurser, større ulikheter, fallende sysselsetting og fallende økonomisk vekst.

Flatanger kommune er i ferd med å revidere kommuneplanens samfunnsdel, der FNs bærekraftsmål blir lagt til grunn.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. Kommunen står overfor ulike potensielle utfordringer og hendelser, som det bør tas høyde for i ROS. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. Loven stiller også krav til beredskapsplanens innhold, blant annet kriseledelse og varslingslister. Ulike utfordringer og hendelser vil også oppstå i framtida. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser.

Det ble i 2022 gjennomført tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap av statsforvalteren. Det ble ikke påvist noen avvik.

Internkontroll – system og implementering

Formålet med kravet om internkontroll i kommuneloven § 25 -1 er å forebygge og hindre regelverksbrudd, og sikre at regelverksbrudd blir oppdaget og korrigert. Dette krever at kommunedirektøren har et system for internkontroll, som sikrer at eksempelvis oppvekstsektoren rapporterer om de faktiske forhold i sektoren og jevnlig evaluerer og korrigerer egen praksis. Revisor erfarer at flere kommuner ikke har et godt internkontrollsystem implementert,

noe som øker sannsynligheten for feil og mangler i tjenesteproduksjonen i kommunen. Dårlig internkontroll vanskeliggjør også god styring, og øker sannsynligheten for at feil beslutninger blir tatt. Bevissthet og kultur rundt avvik og oppfølging av avvik som grunnlag for læring og forbedring er sentralt i et internkontrollsystem.

Revisor gjennomførte en forenklet etterlevelseskontroll av internkontrollen i Flatanger kommune i 2023. Ut fra innhentet dokumentasjon har revisor grunn for å anta at kommunen i det alt vesentligste overholder bestemmelsene i kommuneloven § 25-1.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Sykefravær er en risiko i kommunen. Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren.

Internkontrollansvar ved kommunesamarbeid (kommunalt oppgavefelleskap)

Kommuneloven § 19 gir bestemmelser for kommunalt oppgavefelleskap som fra 2024 kan være et alternativ til tidligere § 27-samarbeid, som utgikk med den forrige kommuneloven. Det er en sannsynlighet for at organisatoriske løsninger som velges i denne overgangen ikke er hensiktsmessig og gir utilsiktede virkninger. Kommunalt oppgavefelleskap er lite lovregulert, noe som gjør at de enkelte samarbeidene selv må klare å identifisere de forholdene som er viktig å avklare ved etablering. Konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid kan være at ansvaret for tjenester blir uklart, det kan være uklart hvordan samarbeidet styres og hvordan den økonomiske fordelingen mellom kommunene blir i praksis. En annen konsekvens er at avstanden til tjenesten kan øke. Det er fare for at kommunen ikke får tilstrekkelig kunnskap om tjenestene til å vurdere om de er tilstrekkelige, eller om tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp hver enkelt kommunes internkontrollansvar.

I årsmeldingen for 2022 er det laget en oversikt med over 20 ulike samarbeidspartnere som Flatanger kommune har. Omfanget må ansees å være stort, noe som i seg selv er med å dra opp sannsynligheten for feil og mangler. Internkontrollansvaret som kommunen fortsatt skal ivareta i et oppgavefelleskap varierer fra tjeneste til tjeneste, og ut fra avtalene som er gjort med vertskommuner. Noe som også øker sannsynligheten for feil og mangler i samarbeidene.

Revisjon Midt-Norge har gjennomført flere revisjoner hvor vi ser at internkontrollansvaret ikke blir ivaretatt i vertskommunesamarbeid. Et eksempel kan være revisjon av Namsos kommune og ivaretagelse av internkontrollansvaret for informasjonssikkerhet fra 2022.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Offentlige anskaffelser

Økonomisk utfordringsbilde

Flatanger kommune har en atypisk økonomi. Kommunen har ekstraordinære inntekter som følge av en stor blå næring og kraftproduksjon. Uten disse inntektene ville det økonomiske bildet vært utfordrende. En del av disse inntektene er usikre. For å kompensere for dette har kommunen en økonomiplan som tilsier at inntekter fra salg av nye produksjonstillatelser benyttes til investeringer/lån, eller til prosjekter av ikke varig art. Inntektene er også avhengig av at lover og reguleringer holder seg stabil. Dette kan delvis bli satt i spill gjennom kommende revidering og behandling av fremtidige kriterier i kommunenes inntektssystem. Økonomisk sett nærmer kommunen seg et punkt hvor inntektene fra hav og kraft blir lagt inn i drift. Revisor knytter relativt lite risiko til dette. Utfordringsbildet dreier seg like mye om å forstå og håndtere en litt spesiell kommuneøkonomi. Kommunen har et stort økonomisk handlingsrom i forhold til andre sammenlignbare kommuner. Samtidig er driftskostnadene relativt høye.

Flatanger kommune har gjennomført store investeringer, og har investeringer foran seg. Selv om kommunen har økonomisk handlingsrom, blir det en utfordring å ha nok ressurser til å gjennomføre investeringene som er besluttet.

Offentlige anskaffelser

Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil i offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges. Flatanger er en liten kommune der nærstående problematikk kan oppstå oftere enn i større kommuner. Kommunen har fått på plass en rutine for håndtering av habilitet. I kundemøte med kommunen opplyses det at det kan være vanskelig å få tak i samarbeidspartnere som kan vise til at alle kvalitetskrav er oppfylt. Helsesektoren bruker et vikarbyrå som ikke har blitt anskaffet gjennom en offentlig anskaffelse. Kommunens investeringsbudsjett for 2024 er på kroner 78 126 500, noe som tyder på høy aktivitet. Investeringsbudsjettet er i hovedsak fordelt på mange mindre poster. Det er allerede besluttet en forenklet etterlevelseskontroll på området offentlig anskaffelser i kommunen. Resultat av kontrollarbeidet vil bli forelagt kontrollutvalget i løpet av 2024.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Resultat og effektivitet i oppvekstsektoren	Taushetsplikt og personvern
	Barn med særlige behov

Barn med særlige behov

Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. I Norske kommuner er det en generell høy risiko for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig, og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunene kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person og økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen. Flere involverte parter øker sannsynligheten for svikt i sikker deling av informasjon. Risikoen henger tett sammen med risiko knyttet til informasjonssikkerhet og ivaretagelse av kommunens internkontrollansvar.

Resultat og effektivitet

I kundemøte med kommunen blir det fortalt at Flatanger kommune scorer lavt på resultatoppnåelsen i grunnskolen målt ved nasjonale prøver. I Flatanger finnes to skoler med et relativt lite elevantall. På nasjonale prøver gjør det lave elevantallet at resultatene til hver enkelt elev får relativt stor betydning på kommunens totale måloppnåelse. Resultatene bør derfor tolkes over et lengre tidsrom. Fra politisk hold er det bestilt en utredning av oppvekstområdet. Sektoren har vært preget av utskiftninger i ledelsen over tid.

Opplysningene som blir gitt i kundemøte stemmer godt overens med resultatene målt hos kommunebarometret. Flatanger scorer lavt innenfor grunnskole og barnevern.

Risiko knyttet til rekruttering slår også ut i oppvekstsektoren. I kundemøte opplyser kommunen at det er vanskelig å få tak i vikarer.

5 VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Integrering
	Demensomsorg
	Utenforskap

Demensomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Flatanger kommune forsøker å tilpasse tjenestetilbudet til «eldrebølgen». Det har vært en strategi å få eldre til å bo hjemme lengst mulig. Høsten 2023 var det få personer som var hjemmeboende med demens. Det har vært en utfordring å finne riktig aktiviseringstilbud for disse. Dette på tross av at kommunen har en egen aktivitørstilling. Gruppen med demente er differensiert både med tanke på sykdomsforløp og egne ønsker.

Generelt opplyser kommunen å ha god dekning på institusjonsplasser. Det finnes en egen demensavdeling. Likevel er det i enkelte perioder en utfordring å ta imot alle utskrivningsklare pasienter fra sykehus.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. På dette kan kultur, idrett og frivilligheten være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.

HUNT har vist til resultater som ikke er gode for kommunen når det gjelder måling av ensomhet og psykiske utfordring. Kommunen har nylig fått på plass en psykiatrisk sykepleier. Det søkes ut mange prosjektmidler for å gjennomføre tiltak i kommunen. I tillegg har kommunen fått en kommunepsykolog i 20 % stilling. I Flatanger er det vekst i utbetalinger av sosialhjelp, noe som kan kobles til vekst i antallet flyktninger.

Revisjon Midt-Norge leverte i 2022 en forvaltningsrevisjon som handlet om innsats for barn og unge med utvidet risiko for rusmisbruk og psykiske lidelser i Flatanger kommune. Revisor fant mangler i kommunens mål, strategier og tiltak innenfor temaet. Revisor påpekte også variabelt samarbeid med PPT og barnevern. Kommunen har nå vedtatt plan for oppvekstreformen/barnevernplan og innføring av BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats), samt legger forholdene til rette for videreutvikling av kommunens frivilligsentral.

Tildeling av tjenester

Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Flatanger kommune har en egen saksbehandlerstilling, som er med å sikre riktig tildeling av tjenester.

Integrering

De siste årene har kommunen tatt imot et økende antall flyktninger. Kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap. Integreringsloven skiller mellom grupperinger av flyktninger, og det er egne regler for ukrainske flyktninger med andre krav. Dette kompliserer arbeidet for de som skal ivareta arbeidet med introduksjon og opplæring. Det er ekstra press på tjenester innen helse- og velferd på grunn av mottak av høyt antall ukrainske flyktninger i 2022 og senere. Utleiemarkedet tømmes for boliger og prisene i privatmarkedet øker. Det er et spørsmål om integreringstilskuddet er tilstrekkelig, og om det brukes på rett måte for å ivareta flyktningene. Hvis kommunen ikke lykkes med integrering av flyktninger kan de ende opp som sosialmottakere, og graden av utenforskap øker i kommunen. Godt integreringsarbeid kjennetegnes med stor grad av samhandling på tvers av ulike sektorer i kommunen og andre bidragsytere.

Flatanger kommune forsøker å tenke flyktingene som en ressurs. Personalsjefen har administrativt og personalmessig ansvar, mens oppvekstsjefen har faglig ansvar knyttet til voksenopplæringen. De fleste flyktingene som har kommet det siste året har rett, men ikke plikt til å gå introduksjonsprogrammet. Kommunen har en fast lærer til norskopplæring, som blir gjennomført i lokaler på kommunehuset. Kommunen har også en flyktingekonsulent i 100% stilling, og en lærer som snakker russisk. I tillegg finnes en to-språklig assistent. Mange flyktinger har høy digital kompetanse, og snakker godt engelsk. Kommunen merker nå at økt mottak av flyktinger utfordrer kapasiteten på flere kommunale tjenester både innen flyktingetjenesten, helse og oppvekst, samt knapphet på språkpraksisplasser, framtidige jobbmuligheter og tilgang på boliger.

6 TEKNISK

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Klima og miljø – saksbehandling	Vedlikeholdsetterslep

Klima og miljø/Saksbehandling

At norske kommuner ikke ivaretar klima- og miljøhensyn er en generelt høy risiko. Klima og miljø gir kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær, saksbehandling, ivaretagelse av miljøkrav som er i endring osv..

Flatanger kommune trenger flere boliger for å støtte opp rundt et voksende næringsliv. Kommunen er også en «hyttekommune». Geografiske avstander øker behovet for god infrastruktur. Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder blå næring, jordbruk og skogbruk. Interessekonflikter i denne sammenhengen er sannsynlig. Slik interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet, er problemstillinger som kommunen blir stilt ovenfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker. I utgangspunktet er Flatanger en liten kommune, og et kjennetegn for disse er at saksbehandlerkompetanse er vanskelig å rekruttere og beholde. Et regelverk rundt klima og miljø som blir mer komplisert øker sannsynlighet for feil og mangler i saksbehandlingen.

Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn i saksbehandlingen i kommunen. Det er potensiale for motstrid mellom ulike interessenter. Eksempel kan være klima- og miljø, samiske rettigheter, jordvern og behovet for samfunnsutvikling. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk. Det gir innvirkning på sektorovergrepene forvaltning. Slik berører det arealplanlegging, næringsutvikling, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling.

Planarbeid

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover. Planverket gir rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket er ofte lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Oppfølging av planverk faller inn under internkontrollen. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Manglende oppdatering av planverket, eksempelvis planstrategi, samfunnsplan og arealplan får konsekvenser for tiltakshavere og saksbehandlingen i kommunen. Eldre og utdaterte areal- og reguleringsplaner kan føre til et økt antall dispensasjonssøknader, noe som i sin tur øker den kommunale ressursbruken og lengre saksbehandlingstider. Administrasjonen og politisk nivå kan vekte hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe som både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall, og at beslutningen skaper presedens for nye saker.

Flatanger kommune er i prosess med å revidere kommuneplanens samfunnsdel, og har ansatt en egen plan- og prosjektleder for å følge opp dette arbeid samt kommunens øvrige plansystem. Generelt er det få dispensasjonssøknader i kommunen. Det som utfordrer en liten kommune, er mengden av lovkrav som skal følges opp. Risikoen for svakt eller manglende planarbeid henger også sammen med ivaretagelse av klima og miljøhensyn.

Vedlikeholdsetterslep

Kommuner mangler ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og rent vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk. Konsekvensene av svikt i avløpssystemet er forurensning.

I Flatanger kommune endres nå strukturen for vann og avløp. Flere private anlegg blir kjøpt av kommunen. Deretter følger en renovering opp til dagens standard. Kommunen deltar i et oppgavefelleskap der det blir tilsatt en vannkoordinator for ti kommuner i Namdalen. Tiltaket bidrar til å sikre kompetansetilgang for deler av faget.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Mange eierskap – generell eierskapsrisiko
	Namdal Rehabilitering IKS
	Nord Trøndelag Elektrisitetsverk AS

Mange eierskap – generell eierskapskontroll

Kommunen har mange eierinteresser i ulike selskaper samt at kommunale tjenester ivaretas i noen av disse selskapene. Dette gjør at kommunen bør være tettere på disse selskapene for å følge opp i forhold til kommunens forventninger. Kommunen bør være aktiv i eierstyringen. Når kommunen både kjøper tjenester fra selskaper og samtidig eier selskapet, kan det være en risiko for at disse rollene blandes.

Flatanger har en oppdatert eierskapsmelding fra 03/09 2020. Kommunedirektøren opplyser at eierskapsmeldingen vil bli oppdatert og fremmes for politisk behandling våren 2024.

Det finnes selskaper som det foreløpig ikke er gjennomført forvaltningsrevisjon i. Deriblant Nord-Trøndelag Krisesenter IKS og Namdal Rehabilitering IKS. Flatanger har liten eierandel, men selskapene leverer viktige tjenester. Eierstrukturen rundt Namdal Rehabilitering er endret, og selskapet har utfordrende økonomi med negativt driftsresultat for 2022.

Flatanger har en liten eierandel i Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS. Dette er et konsern som har mange eiere, og som det ikke er gjennomført forvaltningsrevisjon i etter endringer på eiersiden. Konsernorganisering medfører et holdingselskap mellom kommunen som eier, og de selskapene hvor virksomheten skjer. Dette har betydning for kommunens muligheter til å utøve eierstyring. Et konsern består av flere aksjeselskaper som i utgangspunktet er selvstendige enheter, men som er bundet sammen gjennom eierskap. Revisor erfarer at det i flere sammenhenger er lite fokus på forhold omkring eierskapet når det dannes konsern, og dette medfører en risiko knyttet til habilitet, informasjonsflyt og styringsmuligheter. Dette aktualiserer en eierskapskontroll. God informasjonsflyt og styringsmuligheter er også betinget av god internkontroll i holdingselskap og datterselskap i konsernet. Noe som kan revideres ved hjelp av forvaltningsrevisjon.